

Česká školní inspekce

Olomoucký inspektorát

INSPEKČNÍ ZPRÁVA

Základní škola Šumperk, 8. května 63

8. května 63, 787 01 Šumperk

Identifikátor školy: 600 148 459

Termín konání inspekce: 21. – 25. únor 2005

Čj.:	m5-1027/05-005133
Signatura:	km5cy132

CHARAKTERISTIKA ŠKOLY

Zřizovatelem školy je Město Šumperk (Náměstí Míru 1, 787 01 Šumperk). Základní škola (ZŠ) s kapacitou 830 žáků byla zřízena jako příspěvková organizace, má třicet tříd 1. – 9. ročníku se 730 žáky, z nichž 45,6 % dojíždí z 28 jiných obcí. Kapacita školy je využita na 88 %. Škola sdružuje školní družinu a školní klub s kapacitou 500 žáků a školní jídelnu s kapacitou 800 jídel.

Ve školním roce 2004/2005 jsou žáci 1. - 9. ročníku vyučováni podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola, čj. 16 847/96-2. Od 3. ročníku je výuka ve vybraných třídách organizována podle učebního plánu základní školy s třídami s rozšířeným vyučováním jazyků, čj. 16 333/96-22-21. Poslední rozhodnutí o změně v zařazení školy do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení, čj. 32/00-B-00, nabylo platnosti 1. října 2000.

Škola je členem Asociace LINGUAE, která sdružuje školy s třídami s rozšířeným vyučováním jazyků. Významnou podporou výchovně-vzdělávacích záměrů, zejména při formování osobnosti žáků, jsou mimo jiné i její aktivity v rámci různých hnutí, programů a mezinárodních projektů, některé z nich již s dlouholetým členstvím, např. od roku 1990 „Na vlastních nohách“, od roku 1992 „Škola podporující zdraví“. Ve školním roce 2003/2004 škola vstoupila do projektu YOUNG MINDS, v němž se zaměřila na dílčí téma „Třídění odpadů a hygiena ve škole“.

PŘEDMĚT INSPEKCE

Předmětem inspekční činnosti bylo zjištění a zhodnocení:

- ❖ personálních podmínek vzdělávání v základní škole vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ materiálně-technických podmínek vzdělávání v základní škole ve vyučovacích předmětech anglický jazyk, matematika a tělesná výchova na 1. stupni, český jazyk v 5. ročníku a v předmětech český jazyk, anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk, španělský jazyk, matematika, fyzika a ve volitelných předmětech cvičení z českého jazyka a cvičení z matematiky na 2. stupni školy vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005
- ❖ průběhu a výsledků vzdělávání ve výše uvedených vyučovacích předmětech vzhledem k učebním dokumentům realizovaného vzdělávacího programu Základní škola ve školním roce 2004/2005

PERSONÁLNÍ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Ve školním roce 2004/2005 realizuje cíle vzdělávacího programu 49 učitelů. Z celkového počtu 889 vyučovacích hodin je 118 (13,3 %) vyučováno devíti pedagogy, kteří nesplňují stanovenou odbornou kvalifikaci pro výuku v základní škole. Vzhledem k tomu, že sedm z nich jsou vyučující cizích jazyků, není situace v oblasti personálního zajištění výuky těchto předmětů příznivá. Její kvalita nebyla touto skutečností zásadním způsobem snížena. Vedení školy si tuto neuspokojivou situaci uvědomuje, profesní růst učitelů definuje jako jeden z dlouhodobých cílů v koncepci rozvoje školy i jako prioritu v rámci dalšího vzdělávání pedagogických pracovníků. Vhodnou organizací pracovních povinností umožňuje dvěma nekvalifikovaným učitelům cizích jazyků doplnění vzdělání studiem na vysoké škole. Další

vzdělávání pedagogických pracovníků reaguje na aktuální a prioritní potřeby školy a směřuje k optimalizaci personálních podmínek pro vzdělávání žáků.

Organizace školy je zakotvena v řadě vnitřních dokumentů. Realizovaný způsob řízení s vhodně delegovanými pravomocemi vedoucím pracovníkům i účelná organizační struktura umožňují efektivní vedení školy, zajišťují plynulý chod všech jejích úseků a mají většinou i příznivý dopad na výchovně-vzdělávací proces. Ve své řídicí práci ředitel účinně využívá pedagogickou radu, do jejíchž jednání jsou zařazovány také připomínky a náměty žákovské samosprávy. V rámci organizačního systému zastávají ustavené metodické orgány (metodické sdružení na 1. stupni a osm předmětových týmů na 2. stupni) efektivně svou funkci při organizování a částečně i kontrole průběhu vzdělávacího procesu. Svou úlohu plní účelně také při poskytování odborné a metodické pomoci začínajícím učitelům i při žádoucí výměně didakticko-metodických zkušeností, např. prostřednictvím vzájemných hospitací. Malá pozornost je však věnována účinné spolupráci mezi vyučujícími 1. a 2. stupně, a to především v oblasti plánování učiva do jednotlivých ročníků. Byly zaznamenány nežádoucí obsahové duplicity, které mohou vést ke zbytečnému přetěžování žáků. Toto částečně snižuje význam metodických orgánů z hlediska jejich přínosu pro vzdělávací práci školy.

Kontrolní činnosti jsou účelně pověřeni všichni vedoucí pracovníci v rámci svých kompetencí. Vnitřní kontrola je zaměřena na vlastní vzdělávací proces i organizaci provozu školy. Její funkčnost je založena na důsledném a průkazném vyhodnocování plnění stanovených úkolů. Kvalita pedagogické práce učitelů je zjišťována systematickou hospitační činností vedení školy, která má pro školní rok 2004/2005 vhodně stanoveny cíle. V ojedinělých případech kontrola postrádala větší důslednost, např. kontrola záznamů v třídních knihách, kontrola celoročního rozvržení učiva v ročníku. Zjištění z hospitační a kontrolní činnosti byla v zobecněné podobě projednávána na jednáních pedagogické rady v závěru školního roku, konkrétní opatření byla přijímána operativně. Vedení školy hledá příčiny případných nedostatků a způsoby jejich odstranění. Účinnost postupů je následně vyhodnocována.

Ředitel školy účelně využívá poznatky z kontrolní činnosti při hodnocení pracovníků, zejména v souvislosti s přiznáváním nenárokových složek platu. Pro tuto oblast má stanovena jednoznačná kritéria.

Personální podmínky vzdělávání jsou hodnoceny jako velmi dobré.

MATERIÁLNĚ-TECHNICKÉ PODMÍNKY VZDĚLÁVÁNÍ

Dispozice historické budovy (různá velikost učeben, průchozí místnosti) se podařilo pracovníkům školy využít ve prospěch kvality vzdělávání. Společné prostory i většina učeben byly podnětně a esteticky upraveny. Odborné učebny (přírodovědy, chemie a fyziky, výtvarné výchovy, výpočetní techniky, hudební síň, cvičná kuchyň) i polo odborná učebna (zeměpisu) podporují názornost a efektivitu výuky. Dvě stísněné jen výjimečně využívané učebny cizích jazyků nepokrývaly potřeby předmětů, tento stav není vzhledem k profilaci školy ideální. Ve vyučování měli žáci v mnoha případech k dispozici již nový žákovský nábytek odpovídající jejich vzrůstu. Zjištěným nedostatkem, který vnímali i žáci školy (dotazníky pro žáky), je neesteticky působící prostředí sociálních zařízení.

Snadná dostupnost i početnost audiovizuální techniky podpořily její účelné využívání. Vzhledem k počtu žáků nepříznivou situaci ve vybavení výpočetní technikou škola účelně vyřešila soustředěním této techniky do jedné učebny umožňující výuku celé třídy. K dispozici jsou výukové programy pro většinu hodnocených předmětů. Škola poskytla žákům vhodné učebnice.

Z rozvrhu hodin vyplývá a hospitační činnost v průběhu inspekce potvrdila, že vyučovací hodiny všech **cizích jazyků** probíhají zpravidla v kmenových učebnách. Učitelé mají znesnadněnu přípravu na vyučování (přenášení pomůcek, slovníků, didaktické techniky). Sbírkové učebních pomůcek cizích jazyků jsou průběžně rozšiřovány, obsahují mimo jiné alternativní učební soubory, nové textové a obrazové materiály, mapy a potřebnou audiotechniku.

Český jazyk a **matematika** jsou vzhledem k realizovanému vzdělávacímu programu zabezpečeny potřebnými učebními pomůckami na standardní úrovni, jejich použití v některých sledovaných vyučovacích hodinách bylo účelné a zefektivnilo výuku.

Odborná učebna **fyziky** a chemie, zařízená množstvím nástěnných názorných materiálů a vhodným demonstračním stolem, je vybavena funkčními rozvody plynu, vody a nízkého elektrického napětí do žákovských pracovních stolů. Je velmi dobře uzpůsobena pro provádění samostatných praktických činností žáků. Zabezpečení předmětu fyzika učebními pomůckami umožňuje plnit stanovený obsah učebních osnov.

Prostorná tělocvična poskytuje příznivé podmínky pro komplexní naplňování cílů všech tematických bloků předmětu **tělesná výchova**. Rovněž jeho zajištění sportovním náradím i náčiním je na velmi dobré úrovni.

Plánování v oblasti zlepšování materiálně-technických podmínek vychází z kontrolní činnosti vedoucích pracovníků i konzultací s ostatními zaměstnanci a umožňuje operativně řešit aktuální situace. Na stanovení prioritních potřeb při vybavování školy učebními pomůckami, učebnicemi, případně odbornou a metodickou literaturou participují učitelé. Dlouhodobé cíle vycházejí z vize školy, jsou zaměřeny na ekonomicky náročnější akce, které jsou řešeny ve spolupráci se zřizovatelem.

Materiálně-technické podmínky vzdělávání ve sledovaných předmětech jsou hodnoceny jako velmi dobré.

PRŮBĚH A VÝSLEDKY VZDĚLÁVÁNÍ

Vzdělávací programy

Ve škole se vyučuje podle učebních dokumentů vzdělávacího programu Základní škola a v osmi třídách 3. – 9. ročníku s rozšířeným vyučováním jazyků (RVJ) dle jeho modifikovaného učebního plánu. Kontrolou rozvrhu hodin a obou realizovaných učebních plánů školního roku 2004/2005 bylo zjištěno naplnění minimálních týdenních hodinových dotací pro jednotlivé předměty, dodržení závazných hodinových dotací cizích jazyků ve třídách s RVJ i soulad týdenních dotací ve všech ročnících a třídách. Disponibilní vyučovací hodiny v 7., 8. a 9. ročníku byly využity správně dle příslušných pokynů MŠMT. V době inspekce škola registrovala 50 individuálně integrovaných žáků, pro které jsou zpracovány individuální vzdělávací programy, jejichž účinnost nebyla školní inspekcí hodnocena.

Otevřenost vzdělávací nabídky s ohledem na různorodost zájmů a potřeb žáků, rozvíjení jejich schopností, talentu a tvořivosti je uskutečňována zařazením tří volitelných předmětů v 7. – 9. ročníku a dvou nepovinných předmětů na každém z obou stupňů školy. Předpoklady pro diferencovanost ve vzdělávání žáků jsou vytvořeny. Rovněž škála zájmových útvarů školního klubu, v nichž tráví aktivně svůj volný čas v průměru 250 žáků 1. a 2. stupně, rozšiřuje možnosti volnočasových aktivit a přispívá k prevenci negativních jevů.

Naplňování učebních osnov je sledováno vedením školy a jen zčásti ustavenými metodickými orgány hodnocených předmětů. V některých třídních knihách na 1. stupni byly zjištěny dílčí nedostatky v průkaznosti záznamů probraného učiva, a to v českém jazyce v 5. ročníku. Ve školním roce 2003/2004 bylo chybně naplánováno a probíráno učivo nad rámec učebních

osnov v předmětech český jazyk a matematika v 5. ročníku. V plánovaném rozsahu učební látky uvedených předmětů pro školní rok 2004/2005 byly zaznamenány tytéž nedostatky. Ve způsobu sledování plnění učebních osnov a využívání zpětné vazby při plánování a realizaci učiva se projevila nedůslednost. Vedení školy nezjistilo uvedené nedostatky při kontrole pedagogické dokumentace ani vlastní hospitační činností.

V organizaci vyučování ve školním roce 2004/2005 byla škole povolena MŠMT úprava režimu vyučovacího dne (zkrácení dvou přestávek) s ohledem na problémy s dopravní obslužností okolních obcí, z nichž dojíždí téměř polovina žáků školy. Aktivní odpočinek umožňuje žákům prodloužená velká přestávka. Didaktické a psychohygienické zásady byly při tvorbě rozvrhu hodin zpravidla respektovány. Předměty s vícehodinovou týdenní dotací jsou zařazeny rovnoměrně, v několika třídách na 2. stupni a dokonce i na 1. stupni však dochází v denním rozvrhu hodin k nevhodné kumulaci naukových či výchovně zaměřených předmětů.

Školní řád nebyl v době inspekce aktualizován dle nového zákonného předpisu. Jeho stávající obsah a forma byly prokazatelným způsobem projednány se zaměstnanci školy, žáci i rodiče s ním byli seznámeni. Trvale je školní řád v ilustrované podobě prezentován ve společných prostorech. Netradiční, ale velmi přístupnou a vhodnou formou připomíná žákům zásadní ustanovení, která určují pravidla pro jejich jednání a upravují chod školy.

Ke vstřícné komunikaci a průběžné informovanosti rodičů a zákonných zástupců využívá nejen osvědčené prostředky včetně internetových stránek, ale mimo jiné umožňuje rodičům také možnost účastnit se vyučování. Obousměrná komunikace spočívá především v dotazníkovém šetření, kterým je získáván náhled rodičovské veřejnosti na práci školy. Významným a již tradičním nástrojem informačního systému je pravidelně vydávaný školní bulletin (trvale od roku 1991), v němž je vymezen také prostor pro sebereflexi školy. V průběhu inspekce bylo zjištěno, že někteří učitelé nevěnují potřebnou pozornost zápisům v žákovských knížkách. Ve vzorku vybraných žákovských knížek byly zaznamenány neúplné a chybné zápisy klasifikovaného učiva, jednostranné písemné prověřování žáků a ve dvou pátých třídách byly nevyváženě klasifikovány výsledky učení v předmětu český jazyk (od začátku školního roku pouze diktáty a přednes básně), celkově na 1. stupni zpravidla chybělo i průběžné hodnocení z tělesné výchovy. Zákonným zástupcům žáků tak nebyly poskytovány ucelené informace o výsledcích učení jejich dětí.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 1. stupni

Všechny vyučující splňovaly podmínky odborné kvalifikace, jimi stanovené dílčí cíle výuky korespondovaly s učebními osnovami vzdělávacího programu. Erudované učitelky výuku účelně přizpůsobily specifikům třídních kolektivů, v jednom případě však vyučující nezohledňovala aktuální potřeby a dispozice žáků.

Vzdělávání žáků probíhalo podle různých principů, blokové vyučování, činnostně pojatá výuka a frontální výuka. Všechny způsoby byly většinou příkladně realizovány a umožnily příznivý rozvoj žákovských kompetencí. Vzdělávání v daném předmětu zahrnovalo vhodné postupy jako aktualizace učiva a jeho diferenciaci podle možností žáků, problémové zadávání úloh, vyhledávání alternativních řešení či kooperativní řešení úkolů. Zároveň se tak výuka stala pro žáky zajímavá, což je účinně motivovalo. Zejména v nižších ročnících aktivizaci žáků přispívala i příkladně uplatněná vstupní motivace vycházející ze světa dětí. Jen výjimečně některé vyučující omezily svou činnost na pouhé zadání a kontrolu příkladů. Názornost a aktualizace výuky byly často podpořeny využitím prezentačních i manipulačních učebních pomůcek. Relaxační činnosti, zařazené do většiny vyučovacích jednotek, a přiměřené tempo výuky napomáhaly udržení vysoké pozornosti žáků.

Převážně oboustranně vstřícné vztahy vyučujících a žáků umožnily bezproblémovou výměnu názorů a účinně rozvíjely žákovské řečové dovednosti. Neúměrně dominantní pozice učitelky měla v jednom případě na vzájemnou komunikaci nepříznivý dopad.

Většina vyučujících věnovala hodnocení výkonů žáků náležitou pozornost, což sehrávalo důležitou motivační úlohu v případě průběžného slovního hodnocení i klasifikace žákovských prací. Jeho výrazným pozitivem byla především adresnost respektující individualitu žáka. Konkrétní záznamy v žákovských knížkách však někdy postrádaly specifikaci hodnocené činnosti.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 1. stupni jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova na 1. stupni

Odborná kvalifikace i zkušenost vyučujících příznivě ovlivnily přípravu na výuku. Ta důsledně vycházela ze specifických cílů předmětu a respektovala aktuální úroveň dovedností žáků. Pozitivní dopad na plnění cílů vzdělávání měly i účinné uplatňování principu návaznosti učiva a příznivé materiální podmínky.

Účelná struktura vyučovacích hodin umožnila udržovat vysoké tempo výuky při dodržení psychohygienických zásad. Předcvičovaná rozcvička vždy vhodně následovala po motivační, zahřívací rušné části a zahrnovala jak aktivizaci všech tělesných partií, tak nápravné cviky. Učitelky většinou příkladně uplatňovaly individuální korekci chyb žáků. Pro učení se pohybovým dovednostem byly voleny převážně vhodné formy práce, soutěživé hry, hry rozvíjející pohybovou představitelost a nácvik ve skupinách. Názorná prezentace činnosti učitelem či vybraným žákem i průběžné řízení a korekce výuky většinou přispívaly k její efektivitě. Nepřesnosti ve vedení i ukázkách pohybových aktivit se objevily jen výjimečně. Odpočinkové činnosti důsledně zakončovaly fyzicky náročnější úseky výuky. Na často zařazené závěrečné zklidnění účelně navazovalo shrnující ocenění práce kolektivu i jednotlivců.

Motivační slovní hodnocení provázelo celou výuku, pozitivem byly jeho adresnost, diferenciací vzhledem k úrovni žáků a často i srozumitelné zdůvodnění. Absence negativního hodnocení či důrazného napomenutí v některých vyučovacích hodinách měla nepříznivý dopad na kázeň žáků. Klasifikace, případně hodnocení v žákovských knížkách některých tříd zpravidla chyběly.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu tělesná výchova jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu český jazyk v 5. – 9. ročníku a ve volitelném předmětu cvičení z českého jazyka v 9. ročníku

V 6. – 9. ročníku vyučuje předmět český jazyk a volitelný předmět cvičení z českého jazyka osm odborně kvalifikovaných učitelů s příslušnou aprobací. Tato skutečnost spolu s praktickými zkušenostmi některých z nich a získanými poznatky z dalšího vzdělávání učitelů, včetně nejaktuálnějších, se pozitivně odrazila v efektivitě většiny hodnocených vyučovacích hodin. Hospitace se uskutečnily u všech vyučujících v namátkově vybraných třídách 6. – 8. ročníku a ve všech paralelních třídách 9. ročníku. Výuka předmětu český jazyk v pátých třídách je rovněž zajištěna kvalifikovanými pedagogickými pracovníky.

Jazykové, slohové i literární učivo ve třídách na 2. stupni i v 5. ročníku bylo probíráno v odpovídající šíři a v souvislostech v souladu s učebními osnovami. Na zjištěné nepřesnosti v naplánovaném učivu v 5. ročníku byla upozorněna vedení školy i předmětový tým českého jazyka. Ve vyučování bylo zvoleno přiměřené pracovní tempo, žáci nebyli přetěžováni, v pátých třídách bylo dbáno na správnost jejich sezení.

Názornost a produktivitu výuky podporovalo především účelné používání učebnic a dalších učebních textů a pracovních listů, jazykových příruček, připravených cvičení na tabuli, v literatuře didaktické techniky aj.

Vyučovací hodiny byly převážně činnostně pestré a organizačně promyšlené. Vhodným časovým rozvržením logicky navazujících činností se vyučujícím dařilo sdělené vzdělávací cíle a stanovený program splnit. Výuka byla řízena účelně, společná práce střídala samostatně plněné úkoly a skupinovou práci, jen ojediněle diferencovanou. Ve vyučovacích hodinách literatury a slohu byly zadávány i problémové úkoly, které se vztahovaly ke čtenému textu, velký prostor byl věnován rozvíjení tvořivosti a řečové dovednosti žáků, v předmětu cvičení z českého jazyka byli vedeni ke kooperaci a sebehodnocení, účinná byla práce s chybou. Efektivně byly využity jejich životní zkušenosti, mezipředmětové vazby a znalosti z četby. V 5. – 7. ročníku aktivizovala žáky vhodně zařazená didaktická hra nebo soutěž. Výrazný individuální přístup vyučujících k žákům byl patrný jen ojediněle. Závažným nedostatkem v části hodnocené výuky v 5. ročníku byly odborné nepřesnosti a značný počet ponechaných chyb v opravených písemných cvičeních. Mluvní projev učitelů byl pro žáky příkladný, někteří vyučující však nedbali na jazykovou správnost jejich vyjadřování.

V písemných záznamech v sešitech žáků se jen v některých třídách na 2. stupni pozitivně projevovala důslednost učitelů a systematické vedení i kontrola. Průběžné slovní a klasifikované hodnocení výkonů žáků, jejich tvořivosti, schopnosti uplatnit poznatky a vyjádřit své postoje je účinně motivovalo a povzbuzovalo. Objektivní, taktní a citlivé hodnocení žáků přinášelo oboustranně významnou zpětnovazební informaci. Klasifikace v žákovských knížkách zahrnuje průběžné hodnocení výsledků učení zpravidla ze všech složek předmětu.

Zájem žáků o předmět je také podporován každoročním organizováním školního kola olympiády v českém jazyce a recitační soutěže, jejich výchova ke čtenářství členstvím v Klubu mladých čtenářů.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech český jazyk a cvičení z českého jazyka v 9. ročníku jsou hodnoceny jako velmi dobré, v 5. ročníku jako dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk a španělský jazyk

Jako první povinný cizí jazyk byl ve třídách s RVJ ve 3. ročníku zaveden anglický jazyk, jako druhý cizí jazyk si žáci od 6. ročníku volí francouzský, německý nebo španělský jazyk. Žákům běžných tříd byl od 4. ročníku nabízen anglický nebo německý jazyk. Výrazně převažuje jejich zájem o anglický jazyk, pouze tři skupiny žáků ze 7. – 9. ročníku si zvolili německý jazyk. Ten je v 7. a 8. ročníku ještě vyučován v rámci volitelných předmětů. K prohloubení a rozšíření znalostí z anglického jazyka ve třídách s rozšířeným vyučováním jazyků slouží volitelný předmět konverzace v anglickém jazyce. Cizojazyčné vzdělávání je žákům nabízeno také formou zájmové činnosti.

Výuka cizích jazyků probíhá plánovitě v souladu s používanými učebními dokumenty. Stanovené vzdělávací cíle v hodnocené výuce byly vhodné a přiměřené vzhledem ke vzdělávacímu programu i jazykové vyspělosti žáků.

Jen 46 % učitelů cizích jazyků splňuje požadavky odborné kvalifikace. Tato nepříznivá situace se zásadním způsobem negativně neodrazila v odborné interpretaci učiva ani v používaných metodách a formách práce. Ojediněle se projevily metodické nedostatky, např. chybějící zpětná vazba po samostatné práci žáků.

Prostředí učeben nepůsobilo vzhledem k vyučovaným předmětům podnětně, ale vnější situační podmínky byly celkově příznivé (osvětlení, teplota, pracovní klima). Materiální

podpora výuky spočívala především v účelném využívání učebnic, zvukových nahrávek, textů alternativních učebnic a map. Práce se slovníky jako pomocná dovednost byla procvičována ojedinele. Připravenost materiálních a didaktických prostředků se projevila v celkové produktivitě výuky a optimálnosti pracovního tempa.

Struktura vyučovacích hodin byla promyšlená, vyučovací čas byl většinou efektivně využit. V nižších ročnících bylo vzdělávání žáků založeno na pozorování, poslechu, imitaci a hře, jazyková výuka byla účelně propojena s hudebními, pohybovými, výtvarnými a dramatickými prvky, což přispívalo k aktivizaci, motivaci i relaxaci žáků. Náležitá pozornost byla věnována audiorálnému výcviku. Výuka ve vyšších ročnících směřovala ke komplexnímu rozvoji řečových dovedností a souvislému ústnímu projevu, komunikativním způsobem bylo procvičováno i mluvnické učivo. Vyučování bylo vedeno výhradně v daném cizím jazyce, využívány byly informace z cizojazyčných zdrojů. Žáci se seznamovali s reáliemi příslušné jazykové oblasti, učitelé vhodně uplatňovali mezipředmětové vztahy, zapojovali do výuky různé didaktické postupy a formy (samostatnou práci, práci ve dvojicích, skupinové a frontální vyučování). Rozvíjeny byly jejich produktivní i receptivní dovednosti, účelně byl zařazen poslech s kontrolou porozumění, cvičení reprodukční i produkční. V části hodnocené výuky chyběla diferenciací zadávaných úkolů s ohledem na různé schopnosti žáků, v německém jazyce byly navozovány v nedostačující míře interaktivní situace mezi žáky, např. mikrodialogy, situační rozhovory.

Vhodným cílem zadávané domácí přípravy ve sledované výuce bylo utvrzování a rozvíjení osvojeného učiva. Kromě běžných krátkodobých úloh zadávali vyučující anglického jazyka projektové rozsáhlejší písemné práce. Nedostatek prostoru byl někdy vymezen na závěrečné zhodnocení práce třídy, případně výkonu jednotlivců. Z kontrolovaného vzorku žákovských knížek vyplývá, že výsledky učení hodnotili vyučující zpravidla průběžně, ale ne vždy komplexně, v anglickém jazyce bylo zaznamenáno i nevhodně převažující prověřování žáků písemnou formou. Prokazované vědomosti žáků při výuce byly celkově na vyšší úrovni v anglickém jazyce. Odpovídající kompetence prokazovali žáci i v německém jazyce.

Učitelé dbali na rozvoj komunikativních dovedností žáků, poskytovali jim dostatek prostoru k vyjádření vlastního názoru. Svým klidným chováním a přirozenou autoritou přispěli k vytvoření přátelského prostředí.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech anglický jazyk, francouzský jazyk, německý jazyk a španělský jazyk jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu matematika na 2. stupni a ve volitelném předmětu cvičení z matematiky v 9. ročníku

Výuka matematiky je zajištěna pěti pedagogickými pracovníky s požadovanou odbornou kvalifikací pro výuku na 2. stupni základní školy. Volitelný předmět cvičení z matematiky vyučuje jeden z nich. Příznivé personální podmínky se pozitivně odrazily v kvalitě výuky obou předmětů.

Vyučování probíhalo v kmenových učebnách, jedna z nich byla účelně vybavena názornými učebními pomůckami pro matematiku. Cvičení z matematiky se uskutečnilo v počítačové učebně, kde byl vhodně využit výukový software. Účelné použití učebních pomůcek i výpočetní techniky přispělo k názornosti výuky a zefektivnění vzdělávacího procesu.

Aktuální příprava učitelů na vyučování z hlediska stanovení výukových cílů a metod byla zpravidla promyšlená. Většina hodnocené výuky se vyznačovala účelnou organizací vzdělávací práce, logickou návazností zvolených činností a jejich vhodným časovým rozvržením, což umožnilo efektivní využití času a splnění vytyčeného cíle. Zpravidla byl ponecháván dostatek času na pochopení a procvičování učiva i prostor pro samostatné a aktivní učení. Kooperace žáků byla podporována. Při probírání nového učiva byly

používány nejčastěji frontální vyučovací metody. Obvykle promyšlený způsob ověřování pochopení učiva vedl žáky k porozumění vztahů a souvislostí. Prostor pro názory žáků a případné alternativní postupy řešení úloh byl většinou vytvořen, nové učivo a složitější úlohy byly vhodně vyvozovány společně se žáky. V části výuky byl velmi dobře uplatněn individuální přístup. Motivačně působily pochvaly, povzbuzení a většinou i klasifikace. Použité metody a formy práce žáky většinou vhodně aktivizovaly, účelné střídání činností a zařazení relaxačních prvků pozitivně ovlivňovaly psychohygienu větší části výuky.

V menší míře se v hodinách projevila vnitřní diferenciacie podle úrovně schopností a individuálních předpokladů žáků. Méně pozornosti bylo věnováno rozvoji jejich řečových dovedností. Ojedinele měla výuka jednotvárný průběh s následným poklesem aktivity žáků v závěru vyučovací jednotky. Na aktualizaci učební látky s poukazem na její využití v praktickém životě dbali důsledně jen někteří vyučující.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětech matematika na 2. stupni a cvičení z matematiky v 9. ročníku jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu fyzika

Výuku předmětu zajišťují tři učitelé s požadovanou odbornou kvalifikací pro výuku na daném stupni základní školy, jeden z nich bez příslušné aprobace. Hospitace proběhly u všech tří pedagogických pracovníků, jejich příprava na vyučování se v kvalitě výuky projevila většinou pozitivně. Učivo bylo pro jednotlivé ročníky naplánováno v souladu s učebními osnovami. Výukové cíle navazovaly na předcházející učivo a odpovídaly standardu vzdělávání.

Fyzice se vyučuje ve velmi dobře vybavené odborné učebně. Použití učebních pomůcek i vybavení učebny byly účelné, podpořily názornost výuky a přispěly k jejímu zefektivnění.

Struktura sledovaných vyučovacích hodin odpovídala věku žáků i výukovým cílům. Příprava a organizace opakování probraného učiva byly promyšlené, vyučující si vhodnými metodami u žáků ověřovali míru pochopení i schopnost aplikace získaných vědomostí. Expozice nových poznatků se vždy opírala o účelné využití žakovských experimentů, jejich životní zkušenosti a často také o vhodné uplatnění mezipředmětových vztahů. Nebylo opomíjeno ani výchovné využití učiva. Na zvyšování podílu aktivního učení mělo přímý vliv hledání a používání žakovských postupů řešení. Prostor pro názory a dotazy žáků byl vždy ponecháván, interakce však probíhala převážně jen mezi vyučujícím a neaktivnějšími žáky. Společným pozitivním rysem výuky byly přiměřené pracovní tempo, zpravidla vhodně prováděná průběžná i vstupní motivace, práce s chybou a vysoká názornost. Laboratorní práce byly zařazovány v návaznosti na probírané učivo.

Menší důraz byl kladen na žádoucí rozvoj vyjadřovacích dovedností žáků, projev učitele v některých případech příliš dominoval, tolerovány byly jednoslovné odpovědi. Také využití motivační funkce povzbuzení a hodnocení výkonů žáků bylo zaznamenáno jen v části výuky.

Průběh a výsledky vzdělávání v předmětu fyzika jsou hodnoceny jako velmi dobré.

Výsledky vzdělávání zjišťované školou

Systém zjišťování úrovně poskytovaného vzdělávání se opírá především o externí srovnávací nástroje. Důležitými ukazateli v tomto směru jsou již několikaleté porovnávání úrovně vzdělávání v rámci celé republiky na základě úspěšnosti žáků školy v komerčních testech, dosažené výsledky v soutěžích a olympiádách i jejich úspěšnost v přijímacím řízení na střední školy. Výsledky jsou vedením školy i pedagogickým sborem pečlivě analyzovány na jednáních pedagogické rady, v případě negativních zjištění jsou přijímána patřičná opatření. Vlastní hodnotící nástroje si škola nevypracovala.

Celkové hodnocení průběhu a výsledků vzdělávání

Průběh a výsledky vzdělávání ve vybraných vyučovacích předmětech měly velmi dobrou úroveň.

DALŠÍ ZJIŠTĚNÍ

- V rámci inspekční činnosti byla provedena tematická inspekce „Sledování a hodnocení účinnosti prevence sociálně patologických jevů“.

Metodik primární prevence vykonává tuto funkci od 1. září 2004, do problematiky se postupně zapracovává. Do preventivních aktivit se částečně zapojili i další pedagogičtí pracovníci. Škola má zpracován vhodný minimální preventivní program. Dokument je především výčtem plánovaných aktivit z oblasti primární prevence. Jeho vyhodnocování spočívá především v analýze přínosu jednotlivých akcí, ze které pak škola vychází při vytváření programu na další školní rok. V uplynulém období byl školou vypracován účelný metodický pokyn k odhalování a řešení případů šikany. Vedení školy aktivně spolupracuje s rodiči při řešení sociálně negativního chování jejich dětí. V případě výskytu negativních jevů toto škola okamžitě řeší, a to i ve spolupráci s dalšími kompetentními subjekty.

Četnost řešených sociálně negativních jevů zůstala na stejné úrovni jako v uplynulém školním roce, jejich závažnost je však nižší. Kleslo množství krádeží, naopak narůstá výskyt vulgárního chování žáků.

Škola se problematikou sociálně patologických jevů zabývá, přijatý systém je nastaven účinně.

- V průběhu inspekce byla provedena tematicky zaměřená inspekce s názvem „Přijímací zkoušky na střední školy“. Její výsledky budou zapracovány do celostátní zprávy, která bude zveřejněna na internetu.
- Škola věnuje značnou pozornost mimoškolním aktivitám, které slouží k posílení zájmu žáků o studium cizího jazyka a současně k prohloubení znalostí. Každoročně organizuje pro žáky 5. a 6. ročníku týdenní letní školu angličtiny, pro žáky 8. a 9. ročníku výukové a poznávací pobyty ve Velké Británii a pro žáky 7. – 9. ročníku výměnné pobyty se školou v SRN. Žáci devátých tříd s rozšířeným vyučováním cizích jazyků navštěvují zájmový útvar angličtina v praxi a mají možnost ve spolupráci s Britskou radou složit mezinárodní zkoušku z anglického jazyka PET EXAMS (Preliminary English Test). Žáci školy se zúčastňují soutěží v anglickém jazyce a umísťují se v nich zpravidla na předních místech.

VÝČET DOKLADŮ, O KTERÉ SE INSPEKČNÍ ZJIŠTĚNÍ OPÍRÁ

1. Zřizovací listina Základní školy Šumperk, 8. května 63 upravená na základě usnesení zastupitelstva Města Šumperk číslo 153/01 ze dne 21. června 2001 s platností od 1. července 2001
2. Rozhodnutí Školského úřadu Šumperk o změně v zařazení Základní školy Šumperk, 8. května 63 do sítě škol, předškolních zařízení a školských zařízení ze dne 9. října 2000 pod čj. 32/00-B-00
3. Třídní knihy, vybrané třídní výkazy a katalogové listy žáků ve školním roce 2004/2005. Třídní knihy 5. a 9. ročníku za školní rok 2003/2004

4. Organizační řád ze dne 31. prosince 2003
5. Organizace školního roku 2004/2005
6. Plán činnosti školy na školní rok 2004/2005
7. Rozvrh hodin a školní řád ve školním roce 2004/2005
8. Učební plán běžných tříd a tříd s RVJ pro školní rok 2004/2005
9. Přehled volitelných předmětů, nepovinných předmětů a zájmových kroužků ve školním roce 2004/2005
10. Výroční zpráva o činnosti školy za školní rok 2003/2004
11. Doklady o nejvyšším dosaženém vzdělání pedagogických pracovníků
12. Požadavky vedoucích metodických orgánů na vybavení učebnicemi a učebními pomůckami ve školních letech 2003/2004 a 2004/2005
13. Plán kontrolní a hospitační činnosti ve školním roce 2004/2005
14. Klasifikační řád ze dne 2. září 2003
15. Zápisy z jednání pedagogické rady ve školních letech 2003/2004 a 2004/2005
16. Zápisy z porad s pedagogickými pracovníky ve školním roce 2004/2005
17. Náplň práce vedoucího předmětového týmu ze dne 19. května 2003
18. Žádost o udělení výjimky z § 9, bod 2 vyhlášky č. 291/1991 Sb., o základní škole, ze dne 30. srpna 2004
19. Úprava režimu vyučovacího dne pro ZŠ Šumperk, 8. května 63, čj. 26 130/04-22, ze dne 16. září 2004
20. Záznamy z hospitací ředitele školy a jeho zástupců ve školních letech 2003/2004 a 2004/2005
21. Tematické plány učiva hodnocených předmětů
22. Zápisy ze schůzek vedení školy s vedoucími ročníku 1. stupně a vedoucími předmětových týmů z května 2003 a června 2004
23. Vnitřní platový předpis ze dne 31. prosince 2003
24. Plán personálního rozvoje pedagogických pracovníků ze dne 3. ledna 2005
25. Přehled úspěšnosti v testech KALIBRO od roku 1999
26. Organizace a zásady práce školní samosprávy
27. Písemné práce z českého jazyka v 9. ročníku za školní rok 2003/2004 a 2004/2005
28. Písemné práce z českého jazyka v 5. ročníku za školní rok 2004/2005
29. Písemné práce z matematiky v 6. – 9. ročníku za školní rok 2004/2005 a písemné práce z matematiky v 9. ročníku ve školním roce 2003/2004
30. Laboratorní práce z fyziky za školní rok 2004/2005
31. Minimální preventivní program pro školní rok 2004/2005
32. Vnitřní metodický pokyn k odhalování a řešení případů šikany
33. Kniha úrazů
34. Záznamy z jednání s rodiči
35. Přehled neomluvených hodin ve školním roce 2003/2004
36. Zápisy z jednání žákovské samosprávy
37. Školní bulletin (ukázky)

ZÁVĚR

Personální podmínky umožňují realizovat vybraný vzdělávací program ve sledovaných předmětech v plném rozsahu, přestože situace v personálním zajištění výuky cizích jazyků není zcela uspokojivá. Zavedená organizační struktura je funkční a je základem pro efektivní řízení školy. V účinnosti kontrolního systému byly shledány jen ojedinělé nedostatky, v praxi napomáhá ke zkvalitnění vzdělávacího procesu.

Materiálně-technické zázemí a prostorové dispozice školy vytvářejí vhodné předpoklady pro plnění vzdělávacího programu a převážně pozitivně ovlivňují kvalitu vzdělávání. Interiér školní budovy působí svou účelnou výzdobou esteticky a podnětně. Příznivé podmínky jsou ve vybavení audiovizuální technikou. Soubory učebních pomůcek pro sledované předměty měly převážně běžnou úroveň. K negativům patří nedostatek vhodných odborných učeben cizích jazyků. Práce vedení školy na zlepšování materiálně-technických podmínek je systematická a vhodně koordinovaná se zřizovatelem.

Realizované učební plány jsou dodrženy, učební osnovy jsou plněny. Ojediněle byly zaznamenány nedostatky v plánování učiva a jeho koordinaci mezi ročníky a oběma stupni školy. Nabídka vzdělávacích a mimoškolních aktivit vytváří vhodné předpoklady pro diferencovanost vzdělávání žáků, příznivý rozvoj jejich osobnosti a prevenci sociálně negativních jevů. Stanovené vzdělávací cíle se dařilo v průběhu výuky zpravidla splnit. Zvolené učební metody a formy práce většinou odpovídaly charakteru učiva, pozitivně je hodnocena věcná a odborná správnost výkladu učební látky a často účelně uplatňované mezipředmětové vztahy. V cizích jazycích vytvářela činnost učitelů podmínky pro rozvoj schopností žáků porozumět a interpretovat slyšené i čtené cizojazyčné texty. Efektivitu hodnocených vyučovacích hodin zvýšila jejich názorná podpora, v cizích jazycích využívání audiotekniky. Převládající příznivá pracovní atmosféra se vstřícným vztahem vyučujících k žákům měla pozitivní vliv na jejich aktivitu a zájem o předmět i celkové psychosociální podmínky výuky.

Hodnotící stupnice:

vynikající	velmi dobrý	dobry (průměrný)	vyhovující	nevyhovující
------------	-------------	------------------	------------	--------------

Složení inspekčního týmu a datum vyhotovení inspekční zprávy

Inspekční tým	Titul, jméno a příjmení	Podpis
Vedoucí týmu	Mgr. Viktor Verner	Viktor Verner v. r.
Člen týmu	Mgr. Jiří Filip	Jiří Filip v. r.
Členka týmu	PaedDr. Rudolfa Kukulová	Rudolfa Kukulová v. r.
Členka týmu	Mgr. Zonna Němcová	Zonna Němcová v. r.
Členka týmu	Mgr. Dagmar Raisová	Dagmar Raisová v. r.
Členka týmu	Mgr. Alena Wiesnerová	Wiesnerová v. r.
Členka týmu	Jana Mazáková	Mazáková J. v. r.
Členka týmu	Zdeňka Turková	Turková Zdeňka v. r.

V Šumperku dne 7. března 2005

Razítko

Datum a podpis ředitele školy stvrzující projednání a převzetí inspekční zprávy

Datum: 15. 3. 2005

Razítko

Ředitel školy nebo jiná osoba oprávněná jednat za školu

Titul, jméno a příjmení

Podpis

Mgr. Radovan Pavelka, ředitel školy

Radovan Pavelka v. r.

Dle § 174 odst. 13 zákona č. 561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání (školského zákona) může ředitel školy podat připomínky k obsahu inspekční zprávy České školní inspekci do 14 dnů po jejím převzetí na adresu pracoviště vedoucího inspekčního týmu, tj. Česká školní inspekce, Lautnerova 1, 787 01 Šumperk. Inspekční zprávu společně s připomínkami a stanoviskem ČŠI k jejich obsahu zasílá ČŠI zřizovateli a školské radě, inspekční zpráva včetně připomínek je veřejná.

Další adresáti inspekční zprávy

Adresát	Datum předání/odeslání inspekční zprávy	Podpis příjemce nebo čj. jednacího protokolu ČŠI
Zřizovatel: Město Šumperk Náměstí míru 1 787 01 Šumperk	2005-03-29	m5-1069/05-005133

Připomínky ředitele(ky) školy

Datum	Čj. jednacího protokolu ČŠI	Text
-----	-----	Připomínky nebyly podány.